

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

ORGANIZATIONAL AND INFORMATIONAL ROLE OF ERP (ENTERPRISE RESOURCE PLANNING) SYSTEMS IN ACCOUNTING AND WAYS TO IMPROVE THEIR EFFICIENCY

Rixsimboyev Obid Qobiljonovich

Assistant, Faculty of Economics, Tashkent Institute of Textile and Light Industry

Abstract

The article analyzes the organizational and informational role of ERP systems in accounting. It discusses digital transformation in accounting, integration of financial data, and decision-making support. Implementation challenges and improvement strategies are also examined.

Keywords

ERP, accounting systems, digital transformation, financial integration, management control.

BUXGALTERIYA HISOBIDA ERP (ENTERPRISE RESOURCE PLANNING) TIZIMLARINING TASHKILIY-AXBOROT ROLI VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI

Rixsimboyev Obid Qobiljonovich

Toshkent to‘qimachilik va yengil sanoat instituti Iqtisodiyot fakulteti assistenti

E-mail: obidrixsimbayev@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur ilmiy ishda korxonalarda buxgalteriya hisobini yuritishda ERP tizimlarining axborot-tashkiliy ahamiyati tahlil qilingan. Zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida hisob tizimlarini avtomatlashtirish zarurati, moliyaviy ma’lumotlarni integratsiyalash, operativ boshqaruvni qo‘llab-quvvatlash hamda ichki nazorat mexanizmlarini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, ERP tizimlarining amaliy joriy etilishidagi to‘siqlar va ularni bartaraf etish bo‘yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqilgan.

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

Kalit soʻzlar: *ERP, raqamli hisob, buxgalteriya tizimi, axborot integratsiyasi, moliyaviy nazorat, boshqaruv qarorlari.*

Zamonaviy iqtisodiyotda korxonalar faoliyati tobora murakkablashib borayotganligi sababli, anʼanaviy buxgalteriya hisobi usullari toʻliq samaradorlikni taʼminlay olmayapti. Shu sababli korxonalarda raqamli boshqaruv vositalariga ehtiyoj kuchaymoqda.

ERP tizimlari ushbu ehtiyojni qondiruvchi asosiy platformalardan biri boʻlib, u korxona ichidagi barcha iqtisodiy jarayonlarni yagona axborot muhitida birlashtiradi. Natijada moliyaviy va boshqaruv maʼlumotlari oʻrtasidagi uzviylik taʼminlanadi.

ERP (Enterprise Resource Planning) tizimi korxona resurslarini rejalashtirish va boshqarishga yoʻnaltirilgan integratsiyalashgan axborot platformasidir. Ushbu tizim moliyaviy operatsiyalarni avtomatlashtirish bilan birga, boshqaruv jarayonlarini ham raqamlashtiradi.

ERP tizimi quyidagi asosiy yoʻnalishlarda ishlaydi:

- moliyaviy axborotni yagona bazaga jamlash;
- operatsion jarayonlarni standartlashtirish;
- ichki maʼlumotlar oqimini avtomatlashtirish;
- boshqaruv uchun analitik maʼlumotlar yaratish.

ERP tizimlari buxgalteriya hisobini faqat qayd etish vositasi emas, balki qaror qabul qilishni qoʻllab-quvvatlovchi analitik platformaga aylantiradi.

Uning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- xoʻjalik operatsiyalarini avtomatik qayd etish;
- moliyaviy hisobotlarni shakllantirishni soddalashtirish;
- xarajatlar harakatini kuzatish;
- debitor-kreditor qarzlarni boshqarish;
- budjet ijrosini nazorat qilish.

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

ERP tizimi korxona boshqaruvining barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'laydi. Bu esa ma'lumotlarning parchalanib ketishini oldini oladi va yagona axborot maydonini shakllantiradi.

Bunday yondashuv natijasida:

- qarorlar tezroq qabul qilinadi;
- axborotning aniqligi oshadi;
- resurslardan foydalanish samaradorligi ortadi;
- ichki nazorat tizimi kuchayadi.

Amaliyotda ERP tizimlarini tatbiq etishda bir qator to'siqlar mavjud. Eng asosiy muammo bu moliyaviy xarajatlarning yuqoriligidir. Ko'pgina korxonalar uchun dastlabki investitsiyalar sezilarli yuk bo'lishi mumkin.

Shuningdek, tizimni boshqarish uchun zarur bo'lgan mutaxassislar yetishmasligi ham muhim muammo hisoblanadi. Xodimlarning yangi texnologiyalarga moslashishi esa qo'shimcha vaqt va resurs talab qiladi.

Bundan tashqari, mavjud axborot tizimlaridan ERP platformasiga o'tish jarayonida texnik moslashuv muammolari yuzaga kelishi mumkin.

ERP tizimlarining samaradorligini oshirish uchun quyidagi yo'nalishlar muhim hisoblanadi:

Birinchidan, tizimni bosqichma-bosqich joriy etish orqali korxona ichki jarayonlarini moslashtirish kerak.

Ikkinchidan, xodimlar uchun muntazam o'quv dasturlarini tashkil etish zarur, chunki inson omili tizim samaradorligiga bevosita ta'sir qiladi.

Uchinchidan, bulutli texnologiyalarga asoslangan ERP yechimlarini qo'llash orqali xarajatlarni kamaytirish va moslashuvchanlikni oshirish mumkin.

To'rtinchidan, ERP tizimlarini ichki audit va nazorat mexanizmlari bilan integratsiya qilish muhimdir.

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

ERP tizimlari buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish orqali korxona boshqaruv tizimini sezilarli darajada modernizatsiya qiladi. Eng katta afzalliklardan biri — real vaqt rejimida ma'lumot olish imkoniyatidir.

Biroq tizim samaradorligi faqat texnologiyaga emas, balki uni to'g'ri joriy etish strategiyasiga ham bog'liqdir. Korxona madaniyati, boshqaruv darajasi va xodimlar tayyorgarligi bu jarayonda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

ERP tizimlari buxgalteriya hisobini raqamlashtirish va integratsiyalash orqali korxona boshqaruvining sifatini oshiradi. Ushbu tizimlar moliyaviy axborotning aniqligini ta'minlash, xarajatlarni optimallashtirish va boshqaruv qarorlarini tezlashtirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, ERP tizimlarining samarali joriy etilishi korxona raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Kelgusida sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalarining ERP tizimlariga integratsiyasi ushbu sohani yanada rivojlantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Qonuni. **“Buxgalteriya hisobi to'g'risida”**. Toshkent: Adliya vazirligi, 2016-yil 13-aprel.
2. Drury, C. **Management and Cost Accounting**. 11th edition. – Andover: Cengage Learning EMEA, 2022. – 784 p.
3. Horngren, C. T., Datar, S. M. **Cost Accounting: A Managerial Emphasis**. 16th edition. – Harlow: Pearson Education Limited, 2021. – 896 p.
4. Kaplan, R. S., Norton, D. P. **Strategy Maps: Converting Intangible Assets into Tangible Outcomes**. Boston: Harvard Business School Press, 2020. – 454 p.
5. Hilton, R. W. **Managerial Accounting: Creating Value in a Dynamic Business Environment**. 12th edition. – New York: McGraw-Hill Education, 2021. – 720 p.

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

6. Laudon, K. C., Laudon, J. P. **Management Information Systems: Managing the Digital Firm**. 17th edition. – Harlow: Pearson Education Limited, 2022. – 720 p.

7. To'xtayev, B. T. **Boshqaruv hisobi**. Toshkent: Iqtisod-Moliya nashriyoti, 2021. – 312 b.

8. Karimov, A. **A. Buxgalteriya hisobi nazariyasi**. Toshkent: Sharq nashriyoti, 2022. – 280 b.

